COLOCVIU STRATEGIC

UNIVERSITATEA NAȚIONALĂ DE APĂRARE „CAROL I"
CENTRUL DE STUDII STRATEGICE DE APĂRARE ŞI SECURITATE

Nr.5/2017
Vol. 147

# POPULAȚIA LOCALĂ – CHEIA SUCCESULUI ÎN OPERAȚIILE DE STABILITATE ŞI SPRIJIN

*Răzvan ENACHE*

***Abstract:*** *Stability operations play a determining role in a country/region/area marked by war or crisis situations in order to ensure a safe and stable environment, as well as to support the governmental apparatus at the national/regional or local level to provide the basic services of a society. The success of stability and support operations is based on wining the loyalty and support of the local population from the area of responsibility. In order to achieve the purpose of civil-military cooperation are necessary specialized forces well organized and proper dimensioned in accordance with the nature of mission. The CIMIC elements are permanently present in the middle of the locals to try to find their basic necessities, and in the same time they permanently interact with local authorities and civil organizations in order to eliminate duplication of efforts to support the civil environment.*

***Keywords:*** *stability operations; local population; CIMIC, civil organizations.*

**Introducere**

În ultimele decenii am fost martori la o reconfigurare a acțiunilor militare aşa cum le ştiam de-a lungul istoriei. Parte a operațiilor desfăşurate de către structuri ale Armatei României, operațiile de stabilitate şi sprijin au luat amploare, în special datorită schimbărilor survenite în cadrul mediului de securitate la nivel global sau regional, precum şi apariției unor noi tipuri de amenințări alături de cele clasice, specifice luptei armate. Pe lângă operațiile clasice aparținând războiului tradițional, în care armatele se confruntau în mod direct, s-au dezvoltat noi tipuri de operații şi acțiuni militare, în special datorită preocupării actorilor militari de a elimina victimele şi pagubele produse în rândul societății civile. Astfel, vorbim astăzi de existența operațiilor de stabilitate şi sprijin care au rol determinant într-o țară/regiune/zonă marcată de război sau situații de criză pentru asigurarea unui climat sigur şi stabil, precum şi pentru suportul aparatului de guvernare la nivel regional, național sau local în vederea asigurării serviciilor de bază ale unei societăți.

În accepțiunea SUA, operațiile de securitate, stabilitate, tranziție şi reconstrucție reprezintă acele operații care au scopul de a crea un mediu sigur şi stabil acolo unde guvernul este slab, corupt, incompetent sau nu are autoritate guvernamentală. În aceste zone este necesară o colaborare eficientă interinstituțională[1] pentru a sprijini instituirea unei noi ordini sociale[1].

Operațiile de stabilitate pot completa sau

***Mr. drd. Răzvan ENACHE,*** *ofițer MApN, materand al Facultății de Comandă şi Stat Major (UNAp) şi doctorand al Universității Naționale de Apărare "Carol I",E-mail: razvann_enache@yahoo.com*

consolida operațiile ofensive, defensive sau de sprijin, dar pot reprezenta şi operația decisivă a forțelor militare. Ele se pot desfăşura atât înainte, cât şi pe timpul sau după operațiile ofensive, defensive sau de sprijin. Pe timpul ostilităților, operațiile de stabilitate caută să asigure suportul populațiilor civile din acele zone instabile. După terminarea ostilităților, forțele militare pot desfăşura acest gen de operații pentru a asigura autorităților locale acel mediu sigur şi stabil, astfel încât acestea să poată acționa pentru asigurarea reconcilierii, reconstrucția infrastructurii şi restabilirea serviciilor esențiale.

În operațiile de stabilitate şi de sprijin, vor fi utilizate toate resursele avute la dispoziție în scopul extinderii acestora în timp şi spațiu, acoperind o zonă de responsabilitate, de regulă, mai mare față de cea specifică acțiunilor clasice, cu scopul de a asigura controlul mediului de desfăşurare a acțiunilor şi a sprijini autoritățile naționale, regionale sau locale în realizarea şi menținerea unui climat stabil.

## 1. Rolul populației locale în operațiile de stabilitate şi sprijin

Operațiile de stabilitate şi sprijin nu-şi pot atinge obiectivele dacă populația locală nu este protejată şi, mai ales, dacă aceasta nu susține acțiunile forțelor militare. O populație locală nesigură nu va coopera niciodată cu forțele militare şi nu va furniza informații despre prezența sau acțiunile insurgenților în zonele lor. Factorul cheie în operațiile de stabilitate şi sprijin nu este factorul fizic sau terenul, ci loialitatea oamenilor care locuiesc în acea zonă.

Prin urmare, succesul unor operații de stabilitate şi sprijin se bazează pe câştigarea loialității şi a suportului populației locale din zona de responsabilitate. Aceasta a devenit o preocupare majoră pentru militari, tocmai pentru că factorul civil nu mai putea fi ignorat şi era necesară o componentă specializată care să gestioneze relația cu autoritățile locale, organizațiile civile şi populația civilă.

Însuşi Generalul Dwight D. Eisenhower afirma: *”Cu cât voi scăpa mai repede de problemele care sunt din afara domeniului militar, cu atât voi fi mai fericit! Câteodată ma gândesc că trăiesc 10 ani în fiecare săptămână, din care 9 sunt dedicați problemelor politice şi economice; acest lucru îmi dă cumplite dureri de cap…resurse de apă insuficiente, lipsa curentului electric, lipsa alimentelor, lipsa carburanților şi cadavrele împrăştiate în tot oraşul[2]”.*

Preocuparea pentru gestionarea controlului civil este esențială pe timpul operațiilor militare, pentru a minimiza interferența civilă cu acțiunile în curs de desfăşurare şi, totodată, pentru a proteja populația locală. Tocmai de aceea este necesar ca forțele militare să asigure o prezență cât mai frecventă în rândul civililor, astfel încât permanent să fie cunoscute nevoile acestora şi nu interpretate prin propriile percepții.

Din experiența personală, pot spune că nevoile localnicilor aşa cum ei le reliefează nu sunt aceleaşi cu cele pe care noi le vedem din propriile analize. De exemplu, într-un sat în care nu există apă potabilă, noi credem că nevoia de bază este asigurarea a cel puțin unei pompe de apă, dar dacă discutăm cu localnicii s-ar putea să ne spună că ei au nevoie de o moschee mai mult. Un specialist CIMIC va realiza evaluarea foarte detaliată a zonei, dar în acelaşi timp va purta discuții cu liderii satelor şi cu localnicii. Astfel, împreună vor identifica acea prioritate a nevoilor care există în zonă. Pentru execuția unei pompe de apă, spre exemplu, un specialist CIMIC va găsi mai multe modalități de acțiune. Pot fi implicați localnicii ca forță de muncă, iar materialele vor fi furnizate din fonduri internaționale la care CIMIC are acces sau de către anumite organizații prezente în zonă. În acelaşi timp, proiectul poate fi realizat de către companii locale. Aşadar, suntem nevoiți să stăm de vorbă cu ei şi să încercăm să le asigurăm sprijinul de care aceştia au nevoie şi nu cel pe care îl considerăm noi.

O situație relevantă este cea din Balkh, o localitate din nord-vestul Afganistanului, în care am realizat un proiect de pompă de apă. Aparent, pentru noi, care suntem obişnuiți cu alte standarde, acest exemplu nu înseamnă foarte mult. Însă, după o evaluare minuțioasă a localității şi discuții purtate cu liderul oraşului, am demarat acest proiect, extrem de util pentru cei aproximativ 1000 de oameni care nu aveau nicio sursă de apă. Ei aduceau apă potabilă de la distanță foarte mare şi, de cele mai multe ori, aceasta era insuficientă. Pentru a implica comunitatea locală, am ales sa nu colaborăm cu o companie civilă, ci să să realizăm acest proiect cu localnicii, materialele fiind procurate de către echipa CIMIC din fonduri internaționale. Astfel, localnicilor li s-a oferit o sursă de venit, chiar şi temporară, beneficiind, în acelaşi timp, de pompa de apă din localitate.

Totodată, acest proiect este un exemplu pozitiv pentru populația locală,că aceasta poate realiza anumite lucrări pentru a-şi îmbunătăți traiul şi a nu aştepta neapărat ajutor din exterior. La o vizită ulterioară în localitate, am fost surprinşi de faptul că localnciii lucrau la realizarea unui karez, care reprezintă un sistem de irigații specific afgan.

## 2. Rolul CIMIC în sprijinul populației locale

În acest context, nu putem ignora rolul deosebit de important al CIMIC (cooperare civili – militari). CIMIC reprezintă instrumentul specific al interacțiunii civil-militare prin care se realizează coordonarea şi cooperarea în sprijinul misiunii între comandantul forței militare şi actorii civili, inclusiv populația, autoritățile locale, organizațiile şi agențiile internaționale, naționale şi non-guvernamentale.

Domeniul CIMIC este unul relativ nou atât în țara noastră, cât şi la nivelul NATO şi a apărut ca o necesitate de coordonare şi cooperare între forțele militare şi ceea ce generic numim „actori civili". Cooperarea civili-militari - CIMIC reprezintă o dimensiune nouă a operațiilor militare, prin care se asigură corelarea acțiunilor militare, cu cerințele autorităților şi populației civile, fie că este vorba despre asistență civilă în pregătirea operațiilor militare, fie de asistență militară în refacerea economiei şi infrastructurii unei națiuni.

Domeniu distinct al activității militare, CIMIC ocupă un loc important în sfera de preocupări a instituției militare, impusă de necesitatea ca forțele armate să ofere sprijin autorităților centrale şi populației civile din zonele de conflict armat, pe timpul operațiilor de apărare colectivă/Collective Defense Operations, dar şi în cazul producerii unor calamități naturale sau dezastre, în cadrul operațiilor de răspuns la criză/Crisis Response Operations.

Pentru realizarea scopului cooperării civili-militari sunt necesare forțe specializate organizate şi dimensionate în funcție de natura misiunii. Putem identifica importanța resursei umane deoarece fără elemente specializate care să dețină un „bagaj" de informații, pregătire, deprinderi, aptitudini şi cel mai important experiență şi expertiză, nu putem obține rezultatele pe măsură.

Elementele CIMIC vor fi utilizate de către structurile militare pe care le sprijină în realizarea evaluărilor specifice situației civile din zona de responsabilitate, precum şi a unor estimări privind evoluția probabilă a factorilor din mediul civil, respectiv pentru stabilirea şi menținerea contactului permanent cu actorii civili –autorități locale, organizații civile şi populația civilă. De asemenea, pot acționa şi pentru executarea unor proiecte CIMIC/cu impact imediat în sprijinul mediului civil, dar în strânsă concordanță cu misiunea structurii pe care o completează.

Elementele CIMIC respectă principiile sprijinului umanitar, dar nu acționează ca o organizație non-guvernamentală. Un element CIMIC nu va folosi prioritar resursele materiale sau financiare, ci va încerca să identifice acele resurse existente în zonă. Bazat pe informație, un specialist CIMIC- va şti încă dinaintea unei întâlniri cu un actor civil (autoritate locală, organizație civilă sau reprezentant al populației locale) „zona de nişă" a discuției, ajutând la identificarea soluțiilor de rezolvare a anumitor situații. Ideea de ansamblu este să îi sprijine pe civili să identifice, conlucreze şi să găsească soluții la problemele existente. Cu alte cuvinte resursa umană, utilizând resursa informațională, îi va învăța să lucreze împreună şi să remedieze problemele.

Nu întotdeauna resursele materiale existente în zonă sunt suficiente, şi atunci vom apela la ajutor din exterior. Vorbim în acest stadiu de colaborarea strânsă pe care elementele CIMIC trebuie să o aibă cu organizațiile civile care, de cele mai multe ori, dispun de cantități considerabile de resurse materiale şi, cel mai important, vor să le utilizeze. Îi vom ajuta aşadar, la cunoaşterea situației reale din mediul civil şi vom prioritiza împreună necesitățile pentru soluționarea celor mai complexe situații.

Un exemplu în acest sens ar fi organizarea unor puncte de distribuire materiale de asistență umanitară pentru alinarea suferinței populației locale afectată de situația existentă la momentul respectiv, în zona de responsabilitate. Resurse materiale în zonă, desigur nu vor exista sau vor fi insuficiente, dar printr-o colaborare eficientă cu organizațiile civile pot fi identificate soluții pentru limitarea sau eliminarea suferinței umane. În cazul insuficienței, vom apela în ultimă instanță la resursele materiale ale structurii militare. Forța militară poate acorda sprijin unor organizații civile pentru asigurarea unor materiale de asistență umanitară (articole de îmbrăcăminte, produse alimentare de strictă necesitate, medicamente şi materiale sanitare etc.) . Acestea pot dispune de materialele necesare, dar nu au capacitatea de a le transporta sau de a asigura protecția pe timpul deplasării. În acest scop, pot fi utilizate autovehiculele militare sau asigurate patrule în vederea realizării siguranței itinerarului de deplasare.

Pentru realizarea unor proiecte cu impact imediat, elementele CIMIC vor identifica, analiza şi alege cele mai eficiente modalități respectând principiul descris mai sus în ceea ce priveşte utilizarea resurselor materiale. Autoritățile locale pot avea la dispoziție fonduri din bugetul propriu, dar nu sunt încă în măsură să implementeze programe, proiecte sau măsuri pentru rezolvarea situațiilor. În acest caz, elementele CIMIC vor putea sprijini/consilia pentru găsirea unor soluții optime. În cazul inexistenței sau insuficienței acestor fonduri, elementele CIMIC vor identifica resurse financiare aflate la dispoziția unor organizații civile. De asemenea, în anumite situații

şi respectând anumite principii bine definite, structurile militare dispun de anumite fonduri care pot fi utilizate în sprijinul mediului civil pentru alinarea suferinței umane, sprijinul autorităților locale sau chiar înlăturarea efectelor rezultate în urma desfăşurării acțiunilor militare. Aceste fonduri vor fi utilizate în ultimă instanță doar dacă situația o cere în mod impetuos şi celelalte căi prezentate mai sus nu au remediat/eliminat starea de fapt.

## Concluzii

În concluzie, doresc să subliniez importanța gestionării relației cu actorii civili (autorități locale, organizații civile şi populația civilă) pe timpul acțiunilor militare de orice tip şi, în mod special, al operațiilor de stabilitate şi sprijin. În vremurile moderne, acțiunile nu se mai desfăşoară doar în zone deschise, ci în zone urbane în care populația este prezentă. Pentru a elimina pagubele şi pierderile umane, actorii militari trebuie să acorde atenție deosebită în acest sens, iar în cadrul procesului de planificare şi ducere a acțiunilor militare este necesară eliminarea interferenței civililor cu acțiunile în curs de desfăşurare. De asemenea, obținerea sprijinul civil este esențială pentru îndeplinirea misiunii şi, nu în ultimul rând, asigurarea unui mediu sigur şi stabil şi a serviciilor esențiale reprezintă un obiectiv final al militarilor în operațiile de stabilitate şi sprijin.

Sprijinul autorităților locale şi a populației civile, cooperarea şi coordonarea cu organizațiile civile prezente în zona de desfăşurare a operațiilor de stabilitate şi sprijin necesită angajarea cu elemente specializate care să reprezinte o interfață între forțele militare şi actorii civili. După cum am dezvoltat în cadrul articolului, rolul CIMIC este major în cadrul acestor tipuri de operații, contribuind în mod substanțial la procesul de reconstrucție, dezvoltare şi asigurarea unei tranziții eficiente către autoritățile locale.

**Note:**

[1] FM 3-07 Stability operations, 2008
[2] Dwight Eisenhower, *Cruciadă în Europa*, Editura Politica, 1975

## BIBLIOGRAFIE:

1. ***, *Civil-Military Coordination in UN Integrated Peacekeeping Missions (UN-CIMIC)*, Policy, Octombrie 2010
2. EISENHOWER Dwight, *Cruciadă în Europa*, Editura Politica, 1975
3. FM 3-07 Stability Operations, 2008
4. Sebastiaan J.H. Rietjens and Myriame T.I.B. Bollen*Managing Civil-Military Cooperation: A 24/7 Joint Effort for Stability*, Routledge, 2016
4. ***, *AJP-3.4.9 Allied Joint Doctrine for civil-military cooperation, edition A, version 1, February 2013*
5. ***, *CIMIC Field Handbook, 3rd edition, Civil-military Co-operation Centre of Excellence, 2012*.

***

*Am dorit să surprind în acest material, rolul deosebit de important pe care populația locală îl are în cadrul operațiilor de stabilitate şi sprijin. Obținerea sprijinul acesteia reprezintă un pas extrem de important pentru succesul operațiilor militare al căror scop este crearea unui mediu sigur şi stabil, precum şi crearea unei ordini sociale interne.*
*Specialiştii CIMIC sunt permanent în legătură cu autoritățile locale şi organizațiile civile prezente în zonă cu scopul de a elimina duplicarea eforturilor în asigurarea sprijinului mediului civil.*

***COLOCVIU STRATEGIC** este o publicație a Centrului de Studii Strategice de Apărare şi Securitate ce prezintă principalele rezultate ale unor studii de cercetare, sintezele unor evenimente ştiințifice, opiniile şi punctele de vedere ale masteranzilor şi doctoranzilor, implicați în cercetarea ştiințifică din domeniul apărării şi securității.*

*COLOCVIU STRATEGIC*
Supliment al revistei Impact Strategic
Redactor: ACS Cătălina Todor
ISSN Online 1842-8096; ISSN-L 1841-7396
70/2018

*Centrul de Studii Strategice de Apărare şi Securitate*
*Şos. Panduri, nr. 68-72, Sector 5, Bucureşti*
*Telefon: 021.319.56.04, Fax 021.319.55.93*
*e-mail: cssas@unap.ro*
*http//:cssas.unap.ro*